

VOOR-BEREIDSELEN

Tot de

BYBELSCHE

WYSHEID,

en Gebruik der

HEILIGE en KERKLIJKE

HISTORIEN;

T W E E D E D E E L.

Waar in uitvoeriglijk gehandeld word vande Schepping of Teelwijse voortkoming van Hemel en Aarde. Van 't Paradijs of gelukkige Stand der eerste Weereld. Van de algemeene Zondvloed, en de Bouwing der Arke tot behoud van een levend Zaad der Schepselen. Van den Gebroken stand deser Aarde, en Herstelling van den Burgerlijken, Kerklijken en Huislijken Staat des Menschen. Van de Babyloniſche Stadt en Toren-bouw, en Verwerring der Sprake. Als mede van de Bevolking der Aarde uit de Nakomelingen der Sonen Noachs.

Beneffens een Naſporing van de Verfoeijelijke

DREK-GODEN

Der Chaldeen, Babyloniers, Syriers en Egiptenaren, *welkers uitbundige Eer-bewijſingen de Hebreen eertijds zijn nagewandeld, en over die afvallige Grouwel-dienſten, niet ſelden in de H. Boeken Gebrandmerkt ſtaan.*

Verrijkt met een betooglijk Ontwerp van de

P R A G T I G E B O U W G E S T A L T E D E S

T E M P E L S,

Welke de Groote Koning Salomon, navolgens het Modèl van de Opperſte Wijsheid, te Sion op den Berg MORIA gebouwd, en Ezechiël naderhand in de Geſigten Gods doorwandeld, en tot een Voorſpel en PATROON van deſſelfs Herbouwing, heeft zien Afmeten.

Door een Lief hebber der Joodſche Oudheden te ſaamen gebragt. *en met veele Print-verbeeldingen Opgehelderd.*

Men vindſe te Koop, Tot A M S T E R D A M,

By **WILHELMUS GOEREE**, op de Leidſe Straat,
tuſſchen de Keifers en Prince-Gragt, M. D. C. XC.

Men vindt te koop tot A M S T E R D A M
by W I L H E L M U S G O E R E E , op de Leidse Straat.

44. Een houten Modelleken der Arke in klein Bestek, van Noach voor de opbouwning der Arke waarschijnlijk gemaakt, om alles daar door wel te beproeven, en seker in sijn toelag te gaan: waar van hier vooren gerept is.

45. Het vlakke Landschap, alwaar Noach sijn Arke getimmerd heeft; by eenige Uitleggers sonder schijn van waarheid, EDEN genoemd; nadien wy nu genoegzaam hebben gezien, dat Adams Nakomelingen, van wegen de Verzengde streek, niet meer derwaards zijn kunnen geraaken; en de Vaders derhalven in een anderen Oord des Aardkloots, hebben geleefd, die Moses ons niet en heeft aangeteekend; maar wel, dat den Grooten Afgrond opgebroken is; op dat hy ons indachtig maakte; dat ook doe soo wel het Paradijs in Eden, als de vlakke daar Noach de Arke bouwde, onder dien algemeenen Val, in den Afgrond overhoop gevallen en te soeken geraakt is. doch dat hier eenig bewijs van een Berg-achtig Land-gewest in het verschiet gezien word, (daar wy met veel waarschijnlijkheid, de eerste Aarde vlak en effen hebben gesteld;) sulks isser van den Schilder alleen tot den welstand des gesichts, en na het gemeen begrip, doch tegen onsen dank, bygestanft. De rest meenen we, dat sich selve genoegzaam aan een besadigden Beschouwer sal verklaaren; niet tegenstaande dat mogelijk een wangeloovig Mensch, of een Spotter, door Schimpluft te voorbarig aangedreven, sich wel ergens aan een on-ffen houtje stooten sal.

Wat wy in drie andere volgende Verhoog-schetsen, aanstonds gaan verklaren sul-len.

Wat Noach buiten twijffel in het stallen der Beesten heeft moeten in-agt nemen.

Hoe de tweede Verdieping hieraan-volgende, sal ontworpen zijn.

En dit dan aldus in't algemeen, over de Hand-dadige Bouwing der Arke aangemerkt zijnde, willen wy nu ook de meeste bysondere dingen, welke tot elke Verdieping des Gebouws behooren, in noch drie andere Verhoog-schetsen gaan besien; als in welke wy yder Maat-redige Grondvlakte, met sijn eigen Opstal, soo duidelijk tot het gebruik der plaats, meenen aan te wijzen, dat het genoegzaam aan een opmerkende Ooge, sal openbaar worden, dat Noach met seer goed beleid, alle dese bysondere Hokken en Stallen, niet alleen na de hoegrootheid der Dieren, en haar getal van Paaren, aldus heeft kunnen verdeelen; op datse sich gemakkelijk daar in konden wenden en keeren, opstaan en nederleggen; (dewijlse sulks, beneffens het genot van haar natuurlijk Voedsel, tot haar levens-behoud ten hoogsten noodig hadden;) maar dat hy boven dien, deselve ook navolgens haar aangebooren aardt en grootste neiging, soodanig digt en ontrent, en neffens den anderen heeft moeten schikken, datse malkanderen niet en ontruften noch vernielden. Want hy heeft buiten twijffel wel geweten, dat of schoon den eenen Wolf den anderen niet en eet, daar echter tusschen de meeste Wilde en Tamme Beesten, Ja zelfs tusschen eenige der alderwreedste, een doodelijken haat was. Gelijk by voorbeeld, den Olyfant en den Neus-hoorn geseid worden, malkander niet te dulden; Ja ook wel een twist tusen Tamme en Tamme Dieren ontstaat; en te mets als Katten en Honden, overhoop liggen. Dit alles dan heeft Noach wijslijken moeten in-acht nemen, om deselve dus verstandelijk van-een te scheiden; op dat hy de Arke, die tot behoud des levens gebouwd wierd, niet mogelijk tot een dagelijks Vecht-perk, en Dal des Doods verwisselde: ten zy dan dat wy ons dese swarigheid vanden hals willen laten schuiven, van die, welke meenen, dat de Beestē voor de Zondvloed, geen Vlees etende, ook altijd vreedzaam met malkanderen geleefd hebben; waar van hier na. Tot het geseide, heeft Noach ook de Kribben en Drink-bakken, soodanig moeten schikken, dat hy de schadelijkste Dieren, door heimelijke toegangen, haar dagelijks voeder en drinkwater konde toebrengen: Gelijk wy dat alreede over de voorgaande Af-beelding der Hand-dadige Bouwing, onder de Tal-letter I I. aangewesen hebben. En dit alles sullen we straks in de benedenste Verdieping der Arke, ordentelijk afgeschilderd, en door bygevoegde aanwijzingen en Maaten, verklaard vinden. Daar toe wy dan inde tweede volgende af-beelding, de Koren-zolders, Schuren en Spijs-kamers, binnen de middelste Verdiepinge, soodanig Meetkundig in hare Grondvlakte en desselfs Opstal, sullen ontworpen vinden; dat men ligtelijk sal kunnen beseffen, dat Noach volgens dusken uitdeeling en beschik, met de minste moeite, het Voeder dat yder soort van Dieren noodig had, seer gemakkelijk heeft kunnen daar van daan haalen, en tot de Etens-bakken doen henen brengen. Aan hoedanigen ordentelijken bestel, tot behoud en het

het welvaren der Dieren, ten hoogften gelegen was. Ja daar heeft ook nauwkeurig moeten onderscheiden worden, wat en welk voedsel, tot yder aardt der viervoetige, en welk voor het veelerlei geflacht der Vogelen behoorde. En gelijk hier dan fekerlijk toe vereifcht wierd, dat foo wel de Vleefch-etende Dieren, als de Graan en Hooy-etende Beesten, van haar eigen fpijfe verforgd wierden; alfoo hebben wy mede verforgd, dat'er ook een groote Vlugt van Hoenderen en Duiven, in de algemeene Spijs-kamer, ingefchikt wierd. Ook mach men daar een groote Schaap- en Geite-ftal aanmerken, die foo wel tot Zuivel voor de Menfchen, als tot fpijfe voor de Vleefch-etende Dieren, kan gediend hebben. Waarom het dan mede feer betaamelijk is geweest, dat de vleefch-etende Vogelen, die met de Menfchen en al de reft der vliegende Dieren, in de bovenfte of derde Verdiepinge geplaatft moesten worden, van de Graan en Zaad-etende Vogelen, in byfondere Hokken afgefcheiden wierden; op dat fy de Tamme niet en vernielden. En nadien nu alles wat buiten de Arke fou blijven, door de Zond-vloed vergaan, en de Aarde t'onderfte boven fou gefmeten worden; alfoo hebben wy te denken, dat Noach ook genoegfaame voorforge gedaan heeft, dat van de voorname Gereedfchappen en Werk-tuigen tot den Land- en Huis-bouw; en alderhande Menfchelijke Handwerken, van Linne en Laake-weverien, en wat voorts een noodige dienst des Menfchen leven had, eenige als tot Modellen, voor de toekomstige Weereld, overgehouden wierden: als ook eenige voorraad van Planten, Enten en Zaaden tot den Akker-bouw. Die wy dan ook daar toe in byfondere Stallen, binnen de algemeene Spijs-kamer of middelste Verdiepinge, haare plaatfe hebben ingeruimd. En om dat het bovengedeelte der Arke het luchtigfte was; fiet daarom hebben Noach en zijne Soonen, ook feer waarfchijnlijk aldaar hunne wooninge verkofen, en elk met haare Vrouwen, haare byfondere Slaap-kamer gehad. En hoedanig men van de eene Verdieping tot de andere, langs Bordes-trappen, op en af, heeft konnen klimmen; fulks iffer mede niet vergeten af te Schilderen. Ja foo ymand twijffelen mochte, of ook alle defe Stallingen en Kamer-vertrekken, beneffens de Kooren-fchuren, met de bepaalde Maat en hoegroothed der Arke, wel tot malkander uitvalen, en dat yder geflagt en foort der Dieren, elk zijne behoorlijke ruimte heeft gehad; die en hoeft zich geheel niet te vermoejen, met fulks na te rekenen, noch uit-te meten: want daar toe hebben wy van yder Verdieping, de Grond, met den inhoud der Ellen en Maaten van yder byfondere Stalling, de een grooter de ander kleender, neffens zijn Schilderkundigen Opftal gevoegd; op dat den Befchouwer buiten alle bekommering, zich alleen met de oogen, geruftelijk fou mogen vermaaken, en sien hoe wel en wijffelijk geordineerd, de gantsche Weereld, in foo kleenen begrip is konnen t'faam-getrokken worden. Ja dat'er in defe Arke, noch meer dan plaatfe genoeg overig is geweest, om zelfs de vermengde Geflachten, (die doch de meeste Geleerde hier willen uitgemonfterd hebben,) te herbergen; fulks fal een gefeggelijk Mefch, ons ligtelijk toeftaan, wanneer hy flegts defe toegepaste Stallen, tot 't getal van alle de Geflachten der Dieren, fal aangewefen sien; van welke de klokfte Schrijvers, alleen 130 byfondere, onder de Viervoetige weten te tellen. En van de kruipend en fluipende, ter naauwer nood flechts 30 konnen bybrengen: het geen ons Gefnerus, Aldrovandus, Jonfton en andere fullen toefstemmen. Die nu bedenkt, dat wel eenige der Reine Dieren, en ook mogelijk wel eenige vande Onreine, hebben konnen te famen ftallen, die fal de benedenfte Soldering, genoegfaam betoogd, en de voornaamfte fwarigheid weg-genomen zien. Want wy achten, dat elk een, uit het gene tot hier toe, uit Mofes gefeid is, nu al behoorde te weten, dat defe plaatfe binnen de Arke, is lang geweest 300 Ellen,

Hoedanigen beftel aangaande het Voeder der Beesten in de Arke noodig was.

Dat Noach ook verfcheide Werk-tuigen en Gereedfchappen tot Modellen, en Zaaden om te Zaajen en te planten in de Arke genomen heeft voor de toekomstige Weereld

Dat de Arke volgens onfe verdeelde afbeelding, meer dan groot genoeg is.

Dat wy de Maat der Ellen by yder Stal en Wooning hebben gefteeld om te sien dat defe Arke het Goddelijk Beftel en haar gebruik heeft konnen voldoen.

Hoe veel Geflachten van viervoetige en kruipende Dieren daar zijn.

Siet de Eerste of benedenste Verdieping der Arke voor de Viervoetige Dieren in dese eerste groote Verhoog. schets.

Verdeeling der Stallen voor de Viervoetige Beesten.

Besiet hier toe met aandacht de Grondteekening.

Heimelijke toegangen om de wreede Dieren te voederen.

De vermengde noch ont-aarde Geslachten waren niet noodig in de Arke te behouden.

en 50 Ellen breed: Welke ruimte wy volgens aanwijfing deser eerste Grond-Teekening, verdeelen in een middel Wandel-plaats, die even als de Arke 300 Ellen lang, en tusschen de Stallen 10 Ellen of meer breed is. Welke lengde door vijf andere gelijkwijdige dwarsse Wandel-plaatsen, van 8 Ellen breed, van het eene Boord der Arke tot het andere gaande, word doorgesneden: dienende om de heimelijke toegangen van de Stallen der viervoetige Dieren te bezoeken: Hier kennelijk genoeg in de Grond-teekening selfs, aangewesen; om uit de gantsche omslag te kunnen zien, dat deselve doorgangen hebben kunnen veel ruimer vallen, by-aldien ymand deselve te eng mochten schijnen: als mede dat deselve doorgangen aan de bovenste Verdiepinge, de middel verschafft hebben, om behalven het groot Venster-licht, den dag door de enge Togg-gaten, op de middel-doorgang te laten spelen; dat dan van dese bovenste, door de Rooster-gaten, van daar tot de middelste en tot de benedenste, even als in onse groote Schepen, heeft kunnen invallen. Te wederzijds nu dese groote Middel-doorgang, zijn de Stallingen soodanig gesteld, dat de Deuren of Ingangen, aan wederzijden in de geseide lange Middel-doorgang uitkomen. Welke Stallen, alle wel even diep, dat is mogelijk twintig Ellen waaren, maar ten opsicht haarer lengde, nu grooter dan kleender, en mogelijk van binnen door Beschotten dubbeld, en na de hoegrootheid en gelijk-slachtheid der Dieren, gereguleerd waaren. Waar van de Maat en het toegeschikt Geslacht des Diers, dat in yder Stal sijn verblijf moest hebben, door elks Meetkundig plaats-ontwerp, soo duidelijk aangewesen is, dat het ons geen nader verklaring afvorderd. Alleen moeten wy den naauwkeurigen Beschouwer noch indachtig maaken, dat wy achter aan het einde van de Stallen, te weten aan de Boord-zijden, daar de Stallingen door de dwarsse Middel-doorgangen afgesneden zijn, noch andere verborgene toegangen vertoonen, (die wy inde Grondteekening met den Letter *b.* merken;) door welk men de wreede Beesten, hun dagelijks voeder en spijsje toereikte; dat is, in haare Bakken of Kribben storte; die dan hier door soodanig versorgd waren, dat men hun de geseide dienst, buiten gevaar van lijf en leven, konde toebrengen. En op dat we u dit niet alleen met woorden, ordentelijk souden seggen, soo aanmerkt in de Grondteekening deser Verhoogschets hoedanig by voorbeeld den Olyfant, in de Wooning met 't getal 20 en *M.* gemerkt, door de middel-Poorte der Arke ingegaan, sijn verblijfplaats aanstonds heeft kunnen vinden; daar gy dan ook wel sien suld, dat die Stalling breed en wijd genoeg is, om twee of vier Olyfanten te herbergen; ook wel hoedanig agter dese Stalling, een andere ruimte *p. q.* is, welk men uit de dwars-doorgang lichtelijken bezoeken kan, om alswe geseid hebben, den Olyfanten haar Voeder, daar langs door een Tralie-venster toe te reiken. En even gelijk het met dese, alsoo siet gy wel dat het ook met alle de andere gelegen is; beschouwd met neerstigheid de geseide af-beelding der Benedenste Verdieping. En op dat elk van de genoegsaame grootte der Arke ten vollen verskerd zy, hebben wy ten overvloed, ook noch de plaats en uitgevonden, in welke de Dieren die uit onrechte vermenging van Geslacht, voortkomen; kunnen geplaatst zijn: alhoewel elk verstandig Mensch, ons genoeg sal toestemmen, dat dese geheel niet en behoefden in de Arke behouden te worden. Onder dese tellen we dan den *Muil-Esel*, en alle desulke, die door verscheidendheid der Hemelstreek, onder welk datse Geteeld worden, eenig ander uiterlijk sweemfel krijgen, en nogtans in geslachte, niet en verschillen. 't Gene ons te minder bekommeren sal, wanneer wy aanmerken, dat van wegen de betere en algemeene stand, die de Aarde voor de Zond-vloed hadde, dese afwisseling mogelijk minder plaatse gevonden heeft. En soo echter een Pluis-pens of een naauw-oog, uit vitluft,

nog

nog veele andere Dieren soude weten op te tellen, die hier schijnen vergeten te zijn, die zy verzekerd, dat'er egter noch soo ruim en ledige plaatsen, in dit Gebouw sullen gevonden worden, dat'er aan geen Dier, wooninge sal ontfeid worden; ten zy dan aan een ongeloovig Mensch, die doch met den Geloovigen Noach, niet en wil behouden worden. Ja schoon het geschil der Geleerden, noch by sommige niet geheel uitgepleit en is, namentlijk, of'er van de Onreine Dieren slechts twee stuks, dat is, een Manneken en een Wijfken? of dat'er van yder twee, dat is twee Mannekens en twee Wijfkens; en soo ook van de Reine, seven Paaren, dat is veertien stuks, of maar drie-Paar van yder, en een overschietend Manneken, als een sevende tot een Offerhande, zijn ingegaan? (want *Seven Seven*, *Twee Twee*, en *Twee van elks*, gelijk beide in den Text staat, kan ook tot het grootste getal betrokken worden, overdenkt Genesis 7: 2, 3, 9. met vers 19, 20. van het voorgaande kapittel;) soo sal onse voorgestelde uitdeeling der Arke, echter konnen stand houden. En om dat ontrent dese saak eenig geschil onder de Godsgeleerde is, moetenwe hier, aangaande de onderscheiding van Rein en Onrein Vee, en het waare getal, dat ingaan moest, noch een woord tot den draad van onse reden aanknoopen.

Soo wanneer dan Godt ontrent de In-scheping der Dieren, onderscheid maakt, tusschen Rein en Onrein Vee; soo leeren ons sommige voornamelijk Schrijvers, datmen dit onderscheid voornamelijk daar in stellen moet, dat het Rein Vee, was, 't gene doe ter tijd, de Menschen tot spijs diende, en gemeenlijk van hen gegeten wierd; en het Onreine, 't gene van haar niet gegeten wierd. Dog nadien alle Schepsel Gods, in sich selven aangemerkt, goed is, en niets daar onder verwerpelijk en is, volgens de Getuigenis van den Apostel Paulus, 1 Tim. 4: 3, 4. Daar-en-boven dat'er ook voor de Zondvloed, Ja zelfs voor de Ceremoniele Wet, geen onderscheid in de Spijsen, ten aansien van de Reinigheid of Onreinigheid derselve, geweest schijnd, Gen. 9: 3. soo meenen eenige fraaje Godsgeleerde, dat dit onderscheid alleen schijnd te zien, op de Offerhanden; het zy dan door een Voor-verhaal van Moses, die alsulke Beesten hier Rein noemd, welke naderhand in de Wet soo genaamd zijn: ofte wel mogelijk, om dat doe ter tijd, de Menschen alreede sulke Beesten, als Rein Vee, gewoon waaren te Offeren, ende te Eten, ofte geheel niet te Eten; waar van men een voorbeeld siet Gen. 15: 9. Soo datmen sou te besluiten hebben, dat het Rein Vee waarschijnlijk tot de Offerhanden diende, die voor de Zondvloed al in gebruik waaren; gelijk zelfs in de Offering van Abel, welke van het Vette sijner Schaaps-kudde Offerde, Genesis 4: 4. te sien is. En waaren onder sulken Rein Vee, bysonder drie soorten verkosen, namentlijk Ossen, Schapen en Geiten, als uit de aangehaalde plaats van Abrahams Offer, Gen. 15. bevestigd word: onder de Vogelen, waeren twee soorten, namelijk Tortelduiven en Jonge Duiven: uitgenomen noch de Vogelen, die men nam tot de Reiniging der Melaatsheid, volgens de belasting, Levit. 14: 4, 49, 50. Invoegen men dese swarigheid hier mede kan afdoen, namentlijk, dat Moses van Rein en Onrein Vee, gesproken heeft; om dat Israel doe ter tijd, die Wet hebbende, hy soo sprekende, sich aldervoegsaamst aan haar konde verstaanbaar maaken, sonder dat hy hen de soorten der Dieren in 't bysonder, behoefde aan te wijzen. Curcelleus, die met sommige van gevoelen is, dat den Mensch, het Vlees-eten voor de Zondvloed niet en is toegelaten geweest, meend, dat men sulks ook van de Dieren, die thans by den Roofleven, moet gelooven; en vestigd sijn gevoelen voornamelijk op Genesis 1: 30. daar alleen het Groene Kruid des Velds, den Beesten tot Spijs schijnd gegeven te worden. *Want seid hy, alhoewel wy zien, dat sommige Beesten, soo wel*

De Arke is groot genoeg, schoon twee Paar Onreine en seven Paar van de Reine Dieren zijn ingegaan.

Gen. 7: 2.

Hoe en in wat zin hier van Rein en Onrein Vee gesproken word.

Curcelluis
gevoelen
over de
ont-aar-
ding der
Dieren
na de
Zondvloed.

onder de Veld-dieren, als onder de Vogelen, vleesch eten; soo geschied sulks buiten de nature, welke hen Godt van het begin ingeschapen heeft: Invoegen sy alleen door verloop van tijd, van haar eerste suiverheid afgeweken zijn. Waar toe de Eigenschap des Lands, in welk sy haar onthouden, veel heeft kunnen helpen. Ook en is den aardt der Vleesch-etende Dieren, niet soo geheel verbasterd, of sy sullen als den honger hen dringd, ook wel Kruiden en andere Aardvruchten eten; waar van sy in de Arke van Noach, een rond Jaar hebben moeten leven, en geen ander slag van voedsel hebben kunnen genieten. Dit segd hy: Doch wie sal verskeren kunnen, dat de Dieren dese afwisseling, sederd de Scheppinge tot aan de Zond-vloed, niet soo wel als daar na, zijn onderhavig geweest? Nadien de mogelijkheid van te kunnen afwisselen, niet buiten den aardt van haar eigen natuur kan aangemerkt worden. En derhalven, wanneer Noach belast word, *Allerlei Spijse die gegeten word*, tot sich in de Arke te nemen; soo schijnd men ten minsten daar uit te moeten afnemen, dat die in foodanige verscheide soorten heeft bestaan, als na den aardt der Dieren, tot elks gewoone Spijse gegeten wierd; op dat geen Dier yts door gebrek, tegen sijn gewoonlijken aardt, sou genoodsaakt worden te Eten: Hoedanigen nood-gevaar ontrent de Spijse, het Vee ook in gevaar van sijn ondergang gesteld, en tegen het gantsche oogmerk der behoudenis, sou aangelopen hebben. En dewijl het geschil, aangaande het Vleesch-eten, aan twee zijden, seer harde bestrijders vind; soo hebben wy, op dat we de grootheid der Arke, en Noachs Bestel ontrent de Spijs-versorging, genoeg deden, billik geacht, ook de plaatsen voor de Dieren, die tot Spijse moesten gedood en gegeten worden, aan haar betaamelijken Oord aan te wijfen. En seker als men aanmerkt, hoedanigen belasting aan Noach gedaan werd, aangaande het verschillig getal van Rein en Onrein Vee, soo schijnd sulks te sien op die Reinheit, welke in het Vee geacht wierd te zijn, dat men tot Spijse gewoon was te nuttigen; en niet juist alleen op dat gene, welke naderhand door de Wet van Moses, tot de Offerhanden en de gemeene Spijse sou genomen worden; alhoewel de Wet wel eenige nader bepalingen daar ontrent kan gedaan hebben. Wanneer nu deselve Schrijver verder segd, dat Godt, *Seven en Seven, Manneken en Wijfken* van het Reine Vee belaste in de Arke te nemen; soo meenen eenige, als we straks aanroerden, wat duisterheid in die spreekwijse te vinden: want sommige verstaan daar volgens de Grond-woorden *Seven Seven*, (met uitlating van het woorden *En*,) alleen drie Paar, namelijk drie Mannekens en drie Wijfkens; en voegen daar by tot verklaring, en om het Seven-getal vol te maaken, noch een Manneken, ter Offerhande na de Zondvloed. Gelijk'er van Noach gedaan schijnd, als hy uit de Arke was gegaan, Genesis 8: 20. En dit gelooven eenige hier uit te sekerder, om dat de Hebreen veelinds gewoon zijn, een woord tweemaal te gebruiken, wanneer se verdeelingen maaken. Invoegen men volgens onse Duitsehe Vertaalinge, daar niet Seven Mannekens en Seven Wijfkens, dat is veertien Beesten, uit elke soort der Reine Dieren, maar slechts Seven stuks in het geheel, diende te verstaan. Doch wy verwonderen ons, dat de Geleerde hier noch twist hebben, daar wy immers uit vers 15. en 16. van kap. 7. soo klaar als den dag kunnen sien, dat al de Beesten die daar tot de Arke quamen, alle ge-Paard, dat is Twee en Twee, Manneken en Wijfken quamen; en dat'er overfulks niet de minste blijk, voor een on-essen Sevende Beest meer overblijft. Soo men nu ook daar-en-boven, de spreekwijse, *Seven en Seven*, op Manneken en Wijfken duid: (want daar kan seer licht, Seven Mannekens en Seven Wijfkens onder verstaan werden;) voorwaar ten kan niet zijn, dat ymand van een gesond

Of'er Seven Beesten of Seven Paar Beesten van de Reine Dieren in de Arke gegaan zijn.

Bewijs dat'er Seven Paar, dat is Veertien Beesten van yder soort ingegaan zijn.

fond